

Snacka om brott – en podd från Brå

Unga och brott – hur kan vi hjälpa unga från ett fortsatt liv i kriminalitet? (24 juni 2021)

Medverkande: Olle Westlund, utredare Brå; Peter Lind, gruppchef vid yttre ungdomsgruppen Stockholm City Polismyndigheten; Andreas Wetterberg, enhetschef vid socialtjänsten i nordöstra Göteborg.

Programledare: Monica Landergård, pressekreterare Brå.

Inledande och avslutande speakerröst: Karin Eller, Umami Produktion.

INTROCITAT FRÅN PODDEN:

PETER: Vi har ju tretton-fjortonåringar som redan har mellan tjugo och trettio misstankar.

OLLE: Någonting som är utmärkande för den svårare gruppen, det är misstro mot vuxna, mot samhället.

ANDREAS: Vi måste bara visa på möjligheterna. Vi försöker göra det här i den mån vi kan, men vi kan göra väldigt mycket mer.

MONICA: Du lyssnar på *Snacka om brott*, en podd från Brå. Idag ska vi snacka om ungdomsbrottslighet, och det vi kallar strategiska brott. Det är vanligt att ungdomar begår någon typ av brott innan de har blivit vuxna. Vilka brott som ingår i den första lagföringen, alltså det som kallas debutlagföring, det kan ge en fingervisning om individens framtida brottslighet. De brott som i högst utsträckning kan kopplas till framtida kriminalitet kallas strategiska brott. I våras publicerade Brå en rapport om just strategiska brott bland unga på 2010-talet, och vilka faktorer som har störst betydelse för att man ska lämna ett kriminellt liv. Men vilka är då de vanligaste strategiska brotten och hur kan vi förebygga och förhindra att unga hamnar i kriminalitet. Jag heter Monica Landergård och är pressekreterare på Brå. Med mig idag har jag Olle Westlund, utredare på Brå och en av författarna till rapporten; Peter

Lind som är gruppchef vid yttre ungdomsgruppen Stockholm City Polismyndigheten; och Andreas Wetterberg, enhetschef vid socialtjänsten i nordöstra Göteborg. Välkomna!

OLLE: Tack så mycket.

ANDREAS: Tack så mycket.

PETER: Tack! Jättespännande att vara med. Kul att vara här.

MONICA: Olle, om jag börjar med att vända mig till dig, vilka brott hos unga är mest strategiska, alltså som kan indikera en fortsatt kriminell bana?

OLLE: Om man tar unga generellt eller oavsett kön, så är det rån, grov stöld och brott mot allmän ordning och där ingår framför allt våld eller hot mot tjänsteman. Bland flickor är det framför allt våld och hot mot tjänsteman och narkotikabrott.

MONICA: I rapporten framkommer det att rån är det vanligaste strategiska brottet bland pojkar och våld och hot mot tjänsteman och narkotikabrott är det vanligaste bland flickor. Men hur har det sett ut över tid, har det förändrats?

OLLE: I den första rapporten som Brå skrev som kom 2000, då följde vi en grupp som föddes på 60-talet, och de följdes under lång tid, och då på den tiden så var det biltillgrepp eller bilstöld som var det vanligaste och då gjorde man ingen könsuppdelad analys. Sedan har bilstölderna minskat kraftigt sedan slutet av 90-talet vilket har gjort att rån har klivit upp.

MONICA: Men vad säger du, om jag vänder mig till dig Peter, från Polisens håll, är det här en bild ni känner igen, alltså att ungdomar som begår en viss typ av brott riskerar att fastna i brottslighet längre fram?

PETER: Ja det skulle jag nog säga. Tittar man på just rångärningsmännen så skulle jag säga att det finns en annan typ av kanske multikriminalitet där ofta narkotika såklart finns med i bilden, och jag skulle hävda att väldigt många av dem som brukar och också sedan börjar sälja

narkotika hamnar vid något tillfälle i alla fall i en situation där man kanske måste betala igen skulder och liknande och också begår rån. Så jag skulle säga att det finns en distinktion mellan dem som inte återfaller i brott så att säga, och brukare, snattare och så vidare, och sedan så har vi då den andra gruppen där det finns som sagt en helt annat typ av brottsflora i deras gärningar, så skulle jag säga.

MONICA: Andreas, hur resonerar du, är det här en bild som du känner igen från ditt jobb i socialtjänsten?

ANDREAS: Ja det känner vi ju igen väldigt väl, just det här att man begår flera olika typer av brott. Man grips ju sällan vid första brottet heller. Så jag tror att man måste nog bredda bilden en aning och titta också på andra faktorer för att kunna se om det här indikerar att de kommer att fortsätta att fastna i kriminalitet.

MONICA: Men vad skulle det här kunna vara Andreas, vad är det särskilt som man behöver titta på som ni ser från socialtjänsten som är viktigt?

ANDREAS: Vi tittar mycket på *hur går det i skolan?* – det är en väldigt viktig faktor; hur ser det ut hemma? Vilket stöd har man från föräldrar, omgivning, vilket sammanhang finns man i med kompisar; vilket sammanhang finns det i det lokalområdet där man bor? Vi ser ju att vissa områden också, där det finns närmare till förebilder inom kriminalitet, man ser upp till dem som står på torget som har en tydlig kriminell tillhörighet, så det är ett väldigt enkelt val att välja när det går dåligt. På andra ställen som i skolan eller om man brister i andra skyddsfaktorer som socioekonomiska faktorer och annat som spelar roll. Sedan är det ju såklart att ju grövre brott som du lagförs för i början desto större risk. Men då ser man ju oftast en progression att man har ju förmodligen börjat med annat typ av brottslighet.

MONICA: Ville du säga något, Olle?

OLLE: Ja jag tänkte att, i forskningen så säger man att det sker en generalisering fram till 18–20-årsåldern, och sedan så tenderar det att

bli en specialisering. Och för de här unga som kommer att tillhöra de högaktiva, där kan man ju börja med normbrytande beteende från väldigt låg ålder, så att den här indentifieringsprocessen eller identitetsutvecklingen den påbörjas ju redan från allra första början. Så att, som du säger Andreas, för vissa så har den här processen pågått hela livet fram till femton.

MONICA: Resultaten i rapporten här som vi pratar om nu med att man debutlagförs tidigt och det blir grövre åtminstone för pojkar med de tidiga brotten – Peter, hur kan man använda den kunskapen i praktiken i ditt jobb till exempel?

PETER: Ja, genom att redan tidigt inleda åtgärder, såklart. Den här rapporten säger ju inte hela sanningen heller, just hur det ser ut. Vi har ju tretton-fjortonåringar i city som vi jobbar med som redan har kanske mellan tjugo och trettio misstankar. De har ju inte ens kommit in i sin brottsliga bana där man faktiskt lagförs utan det här är ju anmälningar som görs som sedan läggs ner för att man inte kan dömas under femton år. Men det innebär ju ändå att alla de brotten har ju rapporterats till sociala myndigheter, så att de har ju en god kännedom. Och det är såklart att, i den bästa av världar, så skulle man ju när man redan har visat på någon form av icke-moraliskt beteende och på något sätt samhällsfrånvänd, där ska ju, tycker jag, Soc kliva in, och på ett tydligt sätt korrigera och åtgärda och ta till de verktyg som finns. Vi, polisen, kan ju inte göra annat än att vi kan vara ute på fältet, vi kan lagföra, alla får skriva anmälningar och rapportera till soc. Alltså jag menar på att det finns mycket att göra och det är här jag tror just det här med samverkan kommer in som är superviktigt att det funkar.

MONICA: Funkar det inte idag tycker du då, eller?

PETER: Jag är inte jättetillfredsställd av hur det ser ut.

MONICA: Andreas, jag tänker på, det måste ju finnas varningssignaler – vad är det ni reagerar på inom socialtjänsten, vad är det ni liksom går igång på att *Här behöver vi ta ett kliv framåt och liksom agera?*

ANDREAS: Socialtjänsten, upplever jag och det är ju rapporten som visar, vi har ju fastnat bakom våra skrivbord väldigt mycket. Så vi är inte ute i den utsträckning som vi borde och delar den miljö som polisen nu är nästan ensamma om att se och ta del av. Så vi blir väldigt beroende av den information som vi får också från polis. Så det är ju såklart någonting som vi reagerar på när det kommer in sådana orosanmälningar. Sedan är det ju att vi måste bli duktigare på att fånga upp signaler kring när skolan går dåligt, och inte bara att man kanske har läs- och skrivsvårigheter, utan att man har ett umgänge, man har ett beteende i skolan som gör att riskerna ökar, att skolan kan se det, det kan man se från tidig ålder som vi var inne på. Vi kan också se att vissa familjer, där återkommer kriminalitet i generationer – alltså med syskon, föräldrar, morbror – att det är en väldigt ökad risk när det finns en kriminalitet redan i familjen, och det borde vi också kunna reagera och gå in mycket tidigare kring. Sedan om vi ser att vissa typer av brott indikerar risk för fortsatt kriminalitet, det tyder ju också på att vi är väldigt dåliga på att bryta det här mönstret. Och här behöver ju vi både från socialtjänsten hitta bättre metoder – det är någonting vi jobbar med hela tiden – för att möta de här ungdomarna, att hitta en drivkraft hos dem, att vilja någonting annat, någonting vettigt. Sedan behöver vi också... våra tvångsmöjligheter måste vi kunna utnyttja, vi tvekar väldigt mycket därför att SIS, Statens instruktionsstyrelse, har extremt dåliga resultat. Det är väldigt få som kommer ut efter ett LVU och har genomgått en förändring på det sättet som vi kanske vill. Och då blir det nästan så att vi väljer att inte använda det. Det blir ju helt fel. Istället för att då kräva och jobba aktivt på att se till att de metoderna som vi använder funkar bättre.

MONICA: LVU, skulle du bara kort kunna förklara vad det är?

ANDREAS: Lagen om Vård av Unga – i vissa fall, tror jag till och med att det heter, det är vår tvångslagstiftning där socialtjänsten eller samhället då har möjlighet att med tvång låsa in barn och ungdomar på särskilda hem som Statens instruktionsstyrelse driver.

MONICA: En sak du nämnde, Andreas, som är högst relevant är ju det här vilken information man kan lämna mellan polis och socialtjänst, och där släppte ju Brå tidigare i år den rapport som handlar just om det, informationsdelning mellan socialtjänst och polis, och jag ska vända mig till Peter först: hur tycker ni att det fungerar i praktiken inom Polisen, finns det några hinder, någonting som kan förbättras? Hur tänker du?

PETER: Ja, nämen min uppfattning är ju att allting kan bli bättre när det kommer till just den här delen. Och jag tror att väldigt många tyvärr använder lagstiftningen utifrån sin egen tolkning, vilket gör att med enskild handläggare så kan det fungera väldigt bra. Och sedan så finns det andra handläggare där det är locket på, och man menar på att det är sekretess och att ingenting kan lämnas. Och jag tror att hade man liksom kunnat dela information på ett vettigt sätt där vi inte är så rädda för vilken typ av information vi delar, vilket jag menar på att lagstiftningen ger utrymme till, så tror jag att vi skulle nå i hamn mycket bättre än vad vi gör idag.

MONICA: Men var är bromsklossarna, varför funkar det inte menar du?

PETER: Bromsklossen tror jag är just att folk inte vet, eller folk, enskilda myndighetspersoner, inte vet hur man ska hantera lagstiftningen. Och det kan mycket väl vara så att jag har läst lagstiftningen utifrån så som jag tror och tycker att det är, men utifrån att ha läst Brås rapport upplever jag att jag tänker rätt utifrån hur den ska användas.

MONICA: Du skulle vilja dela, eller att det var möjligt att dela mer information helt enkelt?

PETER: Jag tycker att den är supertydlig, jag tycker att jag läser mig till att när det finns en risk för att unga ska hamna i kriminalitet så finns det en möjlighet att bryta sekretessen. För mig är det jättetydligt. Och det är det hela det här samtalet handlar om. Och vi har ju också kommit fram till att till exempel rån och olika andra typer av brott tenderar i högre

grad att leda till kriminalitet och ökad risk för död och så vidare, vilket är allt det som vi strävar efter att jobba mot, så att säga.

MONICA: Andreas har du några synpunkter på det, informationsdelning i förebyggande syfte mellan polis och socialtjänst, hur tänker ni kring det?

ANDREAS: Det är ett problem att vi inom socialtjänsten så lär man sig tidigt att vi har väldigt stark sekretess, och att vi i stort sett inte får säga någonting. Och när det då kommer in unga medarbetare så fastnar den här rädslan, man är orolig inom socialtjänsten generellt, för att *vad får man säga?* och det finns en väldig osäkerhet. Och jag håller helt med om att det finns jättemycket sekretessbrytande paragrafer som är möjliga att använda i sekretesslagen. Ett stort problem är, vi får ju bryta sekretess om man gör en så kallad menprövning, man ska liksom pröva om det är till men för ungdomen i det här fallet. Och om vi får då reda på att den här personen begår brott eller befinner sig i en sådan miljö och vi berättar det för polisen, då riskerar ju den här ungdomen att gripas för ett brott, att lagföras. Då blir det nästan en personlig tolkning hos varje handläggare, *är det här till gagn eller är det till men för den här ungdomen?* Jag menar ju att det är självklart att vi måste använda samhällets instanser, alltså att polisen måste agera om det är brottslig verksamhet, men det kan ju också finnas de som anser att det är ju till jättestort men för den här ungdomen att polisen blir inblandade. Och då säger man ingenting, så att vi måste lyfta det här från enskilda handläggare eller medarbetares åsikter. Vi måste ha en diskussion där vi klart och tydligt säger att "här bryter vi sekretessen", därför att här måste polisen veta det.

MONICA: Det var ju ett av huvudresultaten i Brås rapport, just att man har för dålig koll helt enkelt på vad som gäller kring den här sekretessbestämmelsen. Så risken kan ju bli att man lämnar för mycket information eller för lite information, men det låter, Andreas, som att

din bild är då att man istället landar i att man ofta lämnar för lite information. Vad kan det finnas för risker med det?

ANDREAS: Just det att då blir ju den här samverkan inte samverkan på riktigt. Det blir ju att vi lyssnar kanske, vi försöker höra vad andra säger men vi ger ingenting tillbaka. Och då slutar ju den andra personen till slut, eller den andra verksamheten att dela med sig. För får du aldrig någonting tillbaka, så är det ju var du än är i livet, jag har ju ingen lust att umgås med folk som inte ger någonting tillbaka. Så vi måste hitta ett sätt där vi kan prata med varandra på ett rimligt sätt. Det här handlar ju inte om att dela med sig av detaljer eller integritetskränkande information på annat sätt, och vi ska ju inte sitta och läcka på bussen utan det här handlar ju om att myndigheter emellan kunna prata för att göra det bästa möjliga för dem vi är till för. Men jag tror det måste komma tydliga riktlinjer att det här är... man riskerar inte att få sparken eller det sitter inga poliser och lyssnar på socialsekreteraren om de råkar säga någonting vid något tillfälle. Alltså sekretesslagen har byggts upp som ett jättehinder för socialtjänsten, att det är jättejätteallvarligt om vi delar med oss av något som vi inte får, och då måste vi också tydliggöra var gränserna går: vilket spelutrymme finns det här?

MONICA: Men säg att man nu har identifierat en ungdom som att den är i riskzonen och man har fått en massa varningssignaler, hur lätt är det att hjälpa ungdomar egentligen, jag vänder mig till Peter nu, alltså vill alla ha stöd och så, hur funkar det?

PETER: Nej, såklart att alla inte vill ha det, och ungdomar är ju ungdomar, ungdomar förstår ju inte alltid sitt eget bästa, och det är därför de är ungdomar. Jag tror ju att jag märker ju individer som vi har i vår miljö där jag är övertygad om att de skulle, kortsiktigt, innan man börjar liksom jobba med vårdande insatser, lyftas ut från den miljö de är i, den är ju direkt negativ för väldigt många av dem. Så här måste det finnas möjligheter menar jag på, för soc att kunna agera på ett annat sätt än vad man gör idag. Föräldrar, superviktiga. De är ju otroligt viktiga, jag

samtalar ju varje vecka med flera framför allt mödrar som sliter ihjäl sig för sina barn, men de når inte fram. Så familjen är ju inte alltid den bästa för en ungdom som är i kris. Och det här är också någonting som jag har fått till mig från socialtjänsten i Stockholm, att vissa socialtjänster, det är liksom ett ledord, att familjen ska värnas. Och ibland så behöver man en paus från familjen, för att kunna hitta sig själv, kanske för att hitta en motivation till att liksom skapa förändring. Så det behöver inte alltid betyda att familjen är dålig, men jag tror på just det här att lyfta ut ungdomen, tror jag är jätteviktigt. Och sedan såklart, man måste ju hela tiden, och det här måste ju vara den vårdande instansen som gör, liksom att försöka få ungdomen att hitta en motivation, och det handlar supermycket om att stärka skolan, alltså det måste finnas personal som blir över, för att hela tiden kunna jobba med motivation för sina ungdomar. Jag har ju folk som är femton år som har missat hela högstadiet, de har liksom knappt satt sin fot, och såklart att där har ju skolan ett jätteansvar och måste få mycket, mycket mer pengar för att kunna klara av det.

MONICA: Men hur ska man göra för att fånga upp dem tänker jag, vi har ju de resurser vi har liksom?

PETER: Ja, det här är ju kanske en grundproblematik, jag tror ungdomar är otroligt oattraktivt för politiker att satsa på för det kostar så sjuka summor pengar. Men det är så vi måste tänka om vi vill skapa förändring, vi kan ju inte tänka att det finns de här snabba förändringarna. Och nu är det ju en summa som jag inte kan bekräfta, men jag har ju hört att en grovt kriminell kostar samhället i runda slängar trettio miljoner under sin liksom kriminella bana, så det finns ju sjuka pengar att spara om man gör rätt satsningar. Men okej, om vi ser till de resurser vi har idag, så tror jag ändå att en tajtare samverkan mellan individer, myndighetspersoner och andra personer som rör sig ute bland ungdomar, där måste det finnas ett tydligare upplöck, skulle jag säga.

MONICA: Andreas, vill du lägga till någonting där?

ANDREAS: Jag tror ju att vi har ganska mycket resurser, bara att vi använder dem ganska dåligt som det är just nu. Vi kan ju inte tillåta, man pratar ju mycket om skolan, men ändå så tillåter vi att skolor i många områden fortsätter att ha sjuttio procent eller mer som går ut med ofullständiga betyg i högstadiet. Det är ju helt obegripligt att vi kan fortsätta tillåta det, jag tycker man bara ska stänga de skolorna. *Nä, efter två år, nämen, du får inte fortsätta.* Det är för stora konsekvenser för samhället att tillåta det här år efter år. Vi måste jobba väldigt, väldigt aktivt med de medel vi har, även om de kostar pengar. Alltså det är ju också en sådan fråga då, alltså tvångsvården kostar extremt mycket för kommunerna, och då läggs det på kommunerna som en kostnad även om man subventionerar en aning från staten. Så vill man på riktigt lösa det så gör man någonting åt de här instruktionerna som har varit i media, de har utmaningar som de behöver jobba med, men man ser också till att kommunerna inte behöver tänka ekonomi, utan man ska utgå från socialtjänstlagen. Och tittar du bara på den, då skulle vi omhänderta och agera kring väldigt många fler än vad vi gör idag. Nu är det väldigt mycket titta även på plånboken.

PETER: Om jag bara får bryta in –

MONICA: Absolut.

PETER: Ytterligare en grej som jag kom på som ju är jätteviktig, och det är ju ideella föreningar, såklart. Alltså jag tror, jag tycker mig se, alltså ungdomar som är fast i en sport eller en aktivitet skulle jag säga i mycket högre grad klarar av saker och ting på ett bättre sätt och får en mer lyckad liksom framtid, om vi ser till det sociala och skolor och så vidare.

ANDREAS: Jag vill hålla med, vi ser det, vi jobbar väldigt aktivt vad gäller gymnasieungdomar. Så sexton till tjugotvå eller vad man ska säga, det är en väldigt, väldigt svår målgrupp, man är odödlig, man är kanske som mest brottsaktiv just då, föräldrarna har mindre att säga till om.

Och där måste vi hitta ungdomarnas egen drivkraft och då är det ju så att även om du är i den här kriminella miljön är det väldigt många som ändå någonstans där inom sig tänker och har fostrats i att när de är stora ska de ha jobb och lägenhet som alla andra. Så att det går att hitta det, vi måste bara visa på möjligheterna. Och göra det praktiskt, inte bara prata om det utan också visa *men här... skolan funkar inte för dig, men vi kan möjliggöra den här sysselsättningen, den här praktiken, den här vägen framåt.* Och vi kan också möjliggöra olika fritidsaktiviteter och nya sammanhang. Vi måste aktivt jobba med det och vi försöker göra det här i den mån vi kan, men vi kan göra väldigt mycket mer.

MONICA: Och i samverkan. Och jag tänkte precis bolla över till Olle här som var en av författarna till Brås rapport, vad liksom, vilka drivkrafter är viktiga för att få en ung person att lämna ett kriminellt liv?

OLLE: Man ska se en skillnad mellan de som har en lång identifiering bakom sig redan, och de som hamnar i trubbel i inledningen till tonåren. Inledningen till tonåren är jätteviktig därför att det är i den åldern som det starkaste inflytandet inte längre är föräldrarna utan kompisar. När det gäller då de som hamnar i problem i samband med tonårens inledning – de har en kort och ytlig kontakt till en början med ett kriminellt umgänge, och ungdomen tenderar att växa ur det efter en kortare tid – de påverkas enligt forskningen av kontakt med våld. De har en tröskel vid våld som de inte går över i samma utsträckning som andra. De påverkas också av vilka konsekvenser som brott kan ha för deras möjligheter att få jobb. Om man hårdrar det så är det den ena gruppen, den andra gruppen påverkas inte av kontakt med våld – de har växt upp med våld. Och det är det sättet som man hanterar problem på. När det gäller den här andra, lite svårare gruppen, så ser man i forskningen, man har gjort intervjuer med högaktiva som har upphört att begå brott. De som de anger har varit en förändring för dem. Det är en djupare, personlig förändring. Det är inte yttre konsekvenser, utan det är inre konsekvenser. Det förutsätter, som Peter var inne på och som Andreas också pratade om: det är en paus. Det måste bli en paus.

Det är bara då som hjärnan kan tänka nytt. Oftast är de här pauserna ofrivilliga. Det kan vara en överdos. Det kan vara ett frihetsberövande. Det kan vara en närstående som säger: *Lägg av. Jag kommer inte umgås med dig mer.* Det kan vara att man får ett barn. Det kan vara många olika saker, men det krävs alltid en paus för att en förändring ska kunna ske. Och det som behövs för den här svårare gruppen också, det är en mognad, en personlig mognad, där man kan känna ånger och erkänna ånger, för sig själv. Och det är bara när man känner ånger, då har man tagit ett steg utanför sig själv som är avgörande.

MONICA: Mm, och det tar ju säkert några år att nå dit.

OLLE: För den här gruppen är det i mycket högre grad en fråga om personlig mognad.

MONICA: Har ni ett önskescenario, hur skulle det fungera i den bästa av världar för att dels fånga upp unga som riskerar att hamna i kriminalitet, och sedan liksom den processen, om de har hamnat där, hur kan man få dem att sluta?

PETER: Ja, nämen om jag börjar så: fånga upp tidigt, som sagt. När man är fjorton år så då ska man inte sitta med tjugo misstankar i vårt avrapporteringssystem. Jag tror i väldigt många av de fallen så har det inte varit någon egentlig konsekvens för den här ungdomen. Man ser inte liksom ett behov av att förändra sig för att *vad jag än gör, så kommer ingenting hända.* Och det gör också att jag tror på att man måste till med någon form av åtgärd tidigare, som kanske inbegriper tvång, om det är så, för att skapa den här förändringen. Och sedan så tror jag på en tydlig samverkan för att nå bättre resultat, det tror jag är viktigt, vi kan inte sitta i våra enskilda rör och göra saker och hoppas på förändring utan det måste ske tillsammans.

MONICA: Mm. Andreas?

ANDREAS: Ja, det är väl en liten förlängning av Peters resonemang, jag tror att vi måste få ett tydligt och gemensamt uppdrag. Just nu så funderar vi

väldigt mycket på *Vems ansvar är det här?* Skolan gör anmälan till socialtjänsten, till Polisen, Polisen tänker att *nu har vi lämnat till socialtjänsten*, socialtjänsten tycker att *det är kriminalitet, det är Polisens ansvar* – vi måste sluta sitta och fundera så, vi måste ha ett gemensamt uppdrag, ett väldigt tydligt, riktat sådant. Det här är allas problem, och ni ska prata med varandra, och ni ska lösa det här tillsammans. Så är det då en polis som är bäst för att prata med den här ungdomen, då ska vi använda den polisen, är det socialtjänstens åtgärder, då använder vi dem. Skolan kan inte tänka att det är någon annans problem. De måste lösa sitt uppdrag även med de ungdomarna så länge de är kvar. Så vi måste bli väldigt mycket tydligare: alla har samma ansvar i det här.

MONICA: Olle? Hur tänker du?

OLLE: Någonting som är utmärkande för den svårare gruppen, det är misstro mot vuxna, mot samhället, och myndighetsrepresentanter. Ett sätt att öppna upp det här, för att möjliggöra accepterande av stöd, det är att ungdomarna kan identifiera sig med den som lämnar stöd eller erbjuder stöd. Och forskningen visar att man har lättare för att känna tilltro till någon som liknar en själv. Och i synnerhet om det man delar är någonting som är avvikande. Om man, så att säga, tillhör en minoritet tillsammans med den som lämnar stöd – där tror jag att vi har väldigt mycket att hämta.

MONICA: Då tackar jag Olle Westlund, utredare på Brå...

OLLE: Tack.

MONICA: ... Peter Lind, gruppchef vid yttre ungdomsgruppen, Stockholm City Polismyndigheten...

PETER: Tack så mycket.

MONICA: ... och Andreas Wetterberg, enhetschef vid socialtjänsten i nordöstra Göteborg för att ni var med i Brås podd.

ANDREAS: Tack.

KARIN: Du har hört *Snacka om brott* från Brå, idag om ungdomsbrottslighet och Brås rapport som heter *Strategiska brott bland ungdomar på 2010-talet*. Du kan ladda ner och läsa rapporten på Brås hemsida, och fler poddavsnitt från Brå hittar du i din poddapp. Programledare idag var Brås pressekreterare Monica Landergård, och avsnittet producerades av Umami produktion.